

ÖZET

Güler F. Mekanik ventilasyondan ayırma sonrası verilen pozisyonun prematüre bebeklerin spontan solunuma uyumlarına etkisi.

Bu araştırma, mekanik ventilasyondan ayırma sonrası verilen pozisyonun prematüre bebeklerin spontan solunuma uyumlarına etkisini incelemek amacıyla randomize kontrollü deneysel düzende yapılmıştır.

Araştırma verileri, Aralık 2012 - Aralık 2013 tarihleri arasında Adnan Menderes Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi'nde toplanmıştır. Araştırmanın örneklemine YYBÜ'de yatan randomizasyon yöntemi ile seçilen 30 çalışma ve 30 kontrol olmak üzere toplam 60 prematüre bebek alınmıştır. Araştırmanın verileri yenidoğan veri toplama formu ile toplanmıştır. Çalışma grubundaki bebeklere pron (yüzüstü) yatış pozisyonu verilmiş, kontrol grubundaki bebeklere supin (sırtüstü) yatış pozisyonu verilmiştir. Bebeklere mekanik ventilasyondan ayırdıktan sonra spontan solunuma geçtiklerinde ilk 120 dakika süreyle pozisyon verilerek her 20 dakikada bir kalp atım hızı, SpO₂ ve solunum sayısı değerlendirilmiştir. Ayrıca bebekler solunum sıkıntısı belirtileri, solunum ritmi ve apne varlığı açısından izlenmiştir.

Araştırma verilerinin analizinde, tanımlayıcı istatistikler Ki-kare testi, student-T testi, Mann-Whitney U testi, tekrarlı ölçümlerde tek faktörlü varyans analizi ve Friedman testi kullanılmıştır. Tekrar ölçümlerin analizinde, $p < 0,007$ düzeyindeki değerler vebağımsız grupların karşılaştırılması için yapılan analizlerde $p < 0,05$ düzeyindeki değerler önemli olarak kabul edilmiştir. Araştırmaya alınan bebeklerin aileleri çalışma hakkında bilgilendirilmiş, ailelerden yazılı olur alınmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için ilgili hastanenin başhekimliğinden ve etik kuruldan izin alınmıştır.

Araştırma grubunda yer alan tüm bebeklerin kalp atım hızı ortalamalarının tekrarlayan ölçümlerde kendi içinde istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu ($p < 0,007$), bu farklılığa pozisyonun etkisinin olmadığı saptanmıştır ($p > 0,007$).

İzlem süresince yapılan ölçümlerde çalışma grubunun SpO₂ ortalama değerleri, kontrol grubundan yüksek olmasına karşın bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. ($p > 0,007$). Bu bulgu pozisyonun SpO₂ ortalama değerlerine etkisinin olmadığını göstermiştir. Çalışma grubunda yer alan dört bebekte, aynı şekilde kontrol grubunda yer alan dört bebekte desaturasyon (SpO₂ \leq %85) gelişmiştir. İzlem sürecinde kontrol grubundaki iki bebek spontan solunumu sürdüremediklerine karar verilerek tekrar mekanik ventilatöre bağlanmıştır.

İzlem süresince yapılan ölçümlerde çalışma grubunun solunum sayısı ortalama değerleri, kontrol grubundan düşük olmasına karşın bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Buna göre pozisyonun solunum sayısı ortalama değerlerine etkisinin olmadığı görülmüştür ($p>0,007$).

Bu çalışma sonucunda, mekanik ventilasyondan ayırdıktan sonra verilen pozisyonun, prematüre bebeklerin SpO₂, kalp atım hızı ve solunum sayısı ortalama değerlerine, solunum ritmi, apne varlığı ve solunum sıkıntısı belirtilerine etkisi bulunmamıştır.

Bu çalışma sonuçlarının; prematüre bebeklerin mekanik ventilasyondan ayırdıktan sonra spontan solunuma uyumlarının artırılması için yapılacak girişimler konusunda yenidoğan yoğun bakım ünitesindeki bebeklere bakım veren hemşirelerin farkındalığının artırılması ve uygun hemşirelik girişimlerinin planlanmasına katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mekanik ventilasyon, Prematüre bebek, Pron pozisyon, Spontan solunum, Supin pozisyon